

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

16. června 2011 *

Ve spojených věcech T-204/08 a T-212/08,

Team Relocations NV, se sídlem v Zaventem (Belgie), zastoupená H. Gilliamsem
a J. Bockenem, advokáty,

žalobkyně ve věci T-204/08,

Amertranseuro International Holdings Ltd,

Trans Euro Ltd,

Team Relocations Ltd,

se sídlem v Londýně (Spojené království), zastoupené L. Gyselenem, advokátem,

žalobkyně ve věci T-212/08,

* Jednací jazyk: angličtina.

proti

Evropské komisi, zastoupené A. Bouquetem, A. Antoniadis a N. von Lingenem, jako zmocněnci,

žalované,

jejichž předmětem je návrh na částečné zrušení rozhodnutí Komise K(2008) 926 v konečném znění ze dne 11. března 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.543 – Mezinárodní stěhovací služby) a podpůrně návrh na zrušení nebo snížení pokuty uložené žalobkyním,

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení S. Papasavvas, zastupující předseda, N. Wahl a A. Dittrich (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: N. Rosner, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. dubna 2010,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový stav

1. Předmět sporu

- 1 Podle rozhodnutí Komise K (2008) 926 v konečném znění ze dne 11. března 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.543 – Mezinárodní stěhovací služby) (dále jen „Rozhodnutí“), jehož shrnutí je zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 11. srpna 2009 (Úř. věst. C 188, s. 16), se Team Relocations NV účastnila na trhu mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii kartelové dohody o přímém a nepřímém určování cen, rozdělování trhů a manipulaci při postupech vztahujících se k podávání nabídek. Komise Evropských společenství uvádí, že kartelová dohoda fungovala po dobu téměř 19 let (od října 1984 do září 2003). Její účastníci měli určovat ceny, podávat zákazníkům fiktivní nabídky (takzvané „předstírané nabídky“) a odmítnuté nabídky si měli navzájem kompenzovat prostřednictvím mechanismu finančních náhrad (dále jen „provize“).

2. Žalobkyně

- 2 Team Relocations vznikla dne 7. května 1993 pod názvem Transeuro Worldwide Movers NV (Belgium). Její firma byla změněna dne 5. září 2002. Od ledna 1994 je mateřskou společností společnosti Team Relocations se 100 % podílem Team Relocations Ltd, společnost působící v odvětví stěhovacích služeb, v níž 100 % akcií drží společnost Trans Euro Ltd. Od 8. září 2000 drží 100 % akcií společností Trans Euro společnost Amertranseuro International Holdings Ltd (dále jen „Amertranseuro“).
- 3 Během hospodářského roku končícího dne 30. září 2006 dosáhla Amertranseuro celosvětového konsolidovaného obratu ve výši 44 352 733 eur.

3. Správní řízení

- 4 Z Rozhodnutí plyne, že Komise zahájila řízení z vlastního podnětu, neboť měla k dispozici informace, podle kterých se některé belgické společnosti působící v odvětví mezinárodních stěhovacích služeb účastnily dohod, které mohly spadat pod zákaz stanovený v článku 81 ES.
- 5 V září 2003 proto Komise podle čl. 14 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), provedla šetření v prostorách Allied Arthur Pierre NV, Interdean NV, Transworld International NV a Ziegler SA. Po těchto šetřeních podala Allied Arthur Pierre v souladu s oznámením Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02,

s. 155, dále jen „oznámení o spolupráci z roku 2002“) žádost o ochranu před pokutou nebo o její snížení. Allied Arthur Pierre připustila svou účast na dohodách o provizích a o předstíraných nabídkách, vyjmenovala zainteresované soutěžitele, mimo jiné jednoho soutěžitele, o kterém služby Komise předtím nevěděly, a předala dokumenty dokládající její ústní prohlášení.

- 6 V souladu s článkem 18 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) bylo podnikům účastnícím se protisoutěžních dohod, jejich konkurentům a jedné profesní organizaci zasláno několik písemných žádostí o informace. Oznámení námitek bylo přijato a oznámeno několika společnostem dne 18. října 2006. Všichni adresáti na něj reagovali. Jejich zástupci, s výjimkou zástupců společností Amertranseuro International Holdings Ltd, Stichting Administratiekantoor Portielje, Team Relocations Ltd a Trans Euro Ltd, poukazovali na jejich právo na přístup k dokumentům obsaženým ve spise Komise, které byly přístupné pouze v jejích prostorách. Dokumenty byly zpřístupněny ve dnech 6. a 29. listopadu 2006. Slyšení se konalo dne 22. března 2007.
- 7 Dne 11. března 2008 přijala Komise Rozhodnutí.

4. Rozhodnutí

- 8 Komise tvrdí, že adresáti Rozhodnutí včetně žalobkyň Team Relocations, Amertranseuro, Trans Euro a Team Relocations Ltd se účastnili kartelové dohody v odvětví mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii nebo je lze za tuto účast činit odpovědnými. Tvrdí, že účastníci kartelové dohody přinejmenším v letech 1984 až 2003 určovali ceny, přidělovali si zákazníky a manipulovali podáváním nabídek. Tím se dopustili jediného a pokračujícího protiprávního jednání porušujícího článek 81 ES.

- 9 Dotčené služby podle Komise zahrnují jak stěhování majetku fyzických osob, které jsou soukromými osobami nebo zaměstnanci společností či veřejných institucí, tak stěhování majetku společností či veřejných institucí. Charakteristickým rysem těchto stěhování bylo to, že Belgie byla jejich výchozím nebo cílovým bodem. Komise i s ohledem na skutečnost, že všechny dotčené společnosti zabývající se mezinárodním stěhováním se nacházejí v Belgii a že v Belgii je vyvíjena i činnost kartelové dohody, dospěla k názoru, že zeměpisným středem kartelové dohody je Belgie.
- 10 V případě mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii Komise odhadla společný obrat účastníků kartelové dohody v roce 2002 na 41 milionů eur. Velikost odvětví odhadla na přibližně 83 milionů eur, takže společný podíl dotčených podniků na trhu byl stanoven na přibližně 50 %.
- 11 Komise uvádí, že cílem kartelové dohody bylo zejména zvýšit ceny, udržovat je na vysoké úrovni a rozdělit si trh, a to současně nebo postupně několika způsoby: dohodami o cenách, dohodami o rozdělení trhu prostřednictvím systému fiktivních nabídek (předstírané nabídky) a dohodami o mechanismu finančních náhrad za odmítnuté nabídky nebo pro případy, kdy nabídky nebudou podány (provize).
- 12 Komise se domnívá, že v období od roku 1984 do začátku 90. let fungovala kartelová dohoda zejména na základě písemných dohod o určování cen. Souběžně byly zaváděny provize a předstírané nabídky. Provize byla podle ní také skrytou součástí konečné ceny, kterou musel spotřebitel zaplatit, aniž za ni získal odpovídající plnění. Provize představovala finanční obnos, který musela stěhovací společnost, jež získala zakázku na mezinárodní stěhování, vyplatit svým konkurentům, kteří zakázku nezískali, a to bez ohledu na to, zda nabídku podali či nikoli. Jednalo se tedy o jistou formu finančního odškodnění těch stěhovacích společností, které zakázku nezískali. Účastníci kartelové dohody si podle Komise navzájem fakturovali provize z odmítnutých

nabídek a z nabídek, které nepodali, jako fiktivní služby a částky těchto provizí byly dále fakturovány zákazníkům. Podle Komise je toto jednání třeba považovat za nepřímé určování cen za mezinárodní stěhovací služby v Belgii.

- 13 Účastníci této kartelové dohody také údajně spolupracovali při podávání předstíraných nabídek, které zákazníky, tedy zaměstnavatele, kteří platili za stěhování, uváděly v omyl, že mají možnost vybrat si na základě kritérií vycházejících z volné soutěže. Předstíranou nabídkou je podle Komise simulovaná cenová nabídka, kterou zákazníkovi nebo stěhující se osobě podává stěhovací společnost, jež nemá v úmyslu stěhování provést. Stěhovací společnost, která měla zájem zakázku získat (dále jen „žádající společnost“) podáváním předstíraných nabídek podle Komise zajišťovala, aby orgán či podnik obdržel více nabídek, a to přímo nebo nepřímo prostřednictvím osoby, která má v úmyslu se stěhovat. Za tímto účelem oznamovaly žádající společnosti svým konkurentům cenu služby, pojistné a skladné, které si měli účtovat. Tato cena, která byla vyšší než cena nabízená žádající společností, byla následně uvedena v předstíraných nabídkách. Komise je toho názoru, že vzhledem k tomu, že zaměstnavatel se zpravidla rozhoduje pro tu stěhovací společnost, která nabídne nejnižší cenu, věděly v zásadě společnosti angažující se v témž mezinárodním stěhování předem, která z nich bude moci uzavřít smlouvu na dané stěhování.
- 14 Komise dále poukazuje na to, že cena požadovaná žádající společností mohla být vyšší než za jiných okolností, jelikož ostatní společnosti angažující se v témž stěhování předkládaly předstírané nabídky, ve kterých uváděly cenu oznámenou žádající společností. Jako příklad uvádí Komise v bodě 233 odůvodnění Rozhodnutí zprávu interní elektronické pošty společnosti Allied Arthur Pierre ze dne 11. července 1997, v níž stojí: „[Z]ákazník požádal o dvě [předstírané nabídky], takže můžeme žádat cenu vyšší.“ Komise z toho důvodu tvrdí, že podávání předstíraných nabídek zákazníkům představuje manipulaci při postupech vztahujících se k podávání nabídek tak, aby

ceny uváděné ve všech nabídkách byly záměrně vyšší než cena žádající společnosti a v každém případě vyšší, než jaké by byly v konkurenčním prostředí.

- 15 Komise tvrdí, že tato ujednání jsou prokázána do roku 2003. Podle jejího názoru byl cíl těchto komplexních činností týž, a sice určovat ceny, rozdělovat si trh, a tedy narušovat hospodářskou soutěž.
- 16 Komise se proto usnesla na výroku Rozhodnutí, jehož článek 1 zní takto:

„Následující společnosti porušily čl. 81 odst. 1 [ES] přímým či nepřímým stanovením cen mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii, a to rozdělením části tohoto trhu a manipulacemi při postupech vztahujících se k podávání nabídek během uvedených období:

[...]

- g) [Team Relocations] od 20. ledna 1997 do 10. září 2003, společně a nerozdílně se společnostmi Trans Euro [...] a Team Relocations Ltd od 20. ledna 1997 do 7. září 2000, společně a nerozdílně se společnostmi [Amertranseuro], Trans Euro [...] a Team Relocations Ltd od 8. září 2000 do 10. září 2003;

[...]“

- 17 V důsledku toho Komise v čl. 2 písm. i) Rozhodnutí uložila společnosti Team Relocations pokutu ve výši 3,49 milionů eur, ze kterých jsou společnosti Trans Euro a Team Relocations Ltd společně a nerozdílně odpovědny za částku 3 milionů eur a společnosti Amertranseuro, Trans Euro a Team Relocations Ltd (dále jen společně „skupina Amertranseuro“) společně a nerozdílně odpovědny za částku 1,3 milionu eur.
- 18 Pro účely stanovení pokut v Rozhodnutí Komise použila metodu uvedenou ve svých pokynech o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“).

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 19 Návrhy došlými kanceláří Tribunálu dne 4. června 2008 podaly žalobkyně projednávané žaloby.
- 20 Usnesením předsedy osmého senátu Tribunálu ze dne 5. března 2010 byly věci T-204/08 a T-212/08 spojeny pro účely ústní části řízení a rozsudku v souladu s článkem 50 jednacího řádu Tribunálu.
- 21 Na základě zprávy soudce zpravodaje Tribunál (osmý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení. Řeči účastnic řízení a odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 28. dubna 2010. Dopisem došlými kanceláří dne 6. srpna 2010 požádala Team Relocations o znovuotevření ústní části řízení. Tato žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 23. září 2010.

22 Ve věci T-204/08 společnost Team Relocations navrhuje, aby Tribunál:

- zrušil článek 1 Rozhodnutí;

- zrušil článek 2 Rozhodnutí v rozsahu, v němž je jí uložena pokuta ve výši 3,49 milionů eur;

- podpůrně podstatně snížil pokutu uloženou v Rozhodnutí;

- v každém případě uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

23 Team Relocations dále vyzývá Tribunál, aby Komisi uložil povinnost odtajnit faktory, které v případě společnosti Interdean zohlednila při 70 % snížení pokuty, jež by jinak byla uložena.

24 Ve věci T-212/08 navrhují společnosti Amertranseuro, Trans Euro a Team Relocations Ltd, aby Tribunál:

- zrušil čl. 2 písm. i) Rozhodnutí v rozsahu, v němž je prohlašuje za solidárně odpovědné za protiprávní jednání porušující článek 81 ES a článek 53 Dohody o EHP, jehož se údajně dopouštěla Team Relocations v období od ledna 1997 do září 2003;

- podpůrně zrušil čl. 2 písm. i) Rozhodnutí v rozsahu, v němž solidární odpovědnost společnosti Amertranseuro není ve skutečnosti omezena na částku 1,3 milion eur;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

²⁵ Komise ve věcech T-204/08 a T-212/08 navrhuje, aby Tribunál:

- zamítl žaloby;
- uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

²⁶ Team Relocations uvádí osm žalobních důvodů směřujících ke zrušení Rozhodnutí a ke zrušení nebo snížení pokuty. Amertranseuro, Trans Euro a Team Relocations Ltd uvádějí dva žalobní důvody vycházející z nepřičitatelnosti protiprávních jednání, jichž se dopustila Team Relocations, a z jejich neschopnosti uhradit pokutu. Vzhledem k tomu, že první žalobní důvod uvedených společností odpovídá první části sedmého žalobního důvodu Team Relocations a jejich druhý žalobní důvod osmému žalobnímu důvodu Team Relocations, je záhodno se jimi zabývat v rámci přezkumu těchto výtek.

1. *K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Team Relocations se nepodílela na jediném a pokračujícím protiprávním jednání popsaném v Rozhodnutí*

27 V rámci tohoto žalobního důvodu Team Relocations namítá, že se nepodílela na jediném a pokračujícím protiprávním jednání popsaném v Rozhodnutí.

Argumenty účastnic řízení

28 Team Relocations tvrdí, že k tomu, aby jí Komise mohla přičíst odpovědnost za jediné protiprávní jednání uvedené v Rozhodnutí, musí prokázat zaprvé to, že Team Relocations věděla o protiprávním chování ostatních účastníků, anebo že je mohla rozumně předvídat a byla připravena přijmout z toho plynoucí riziko, a zadruhé že jednotlivé praktiky popsané v Rozhodnutí sledovaly společné cíle a Team Relocations měla v úmyslu svým chováním přispívat k jejich dosahování.

29 Team Relocations je toho názoru, že Komise neprokázala splnění těchto podmínek. Tvrdí zaprvé, že o existenci jediného a pokračujícího protiprávního jednání nevěděla. V Rozhodnutí není zmíněn jediný písemný důkaz o tom, že by Team Relocations věděla nebo nutně musela vědět o dohodách o cenách a o předstíraných nabídkách vzhledem k tomu, že od roku 1997 příležitostně svolila k provizím. Předstíranou nabídku poprvé vystavila či si ji vyžádala teprve v únoru 2002. Team Relocations se neúčastnila ani protisoutěžních schůzek, během nichž bylo dohodnuto celkové protisoutěžní schéma.

- 30 Zadruhé Team Relocations poukazuje na to, že se nepodílela na celkovém schématu ani na „pokračujícím“ protiprávním jednání. Uvádí, že se neúčastnila žádné z písemných dohod o určování cen. Cílem provizí, k nimž svolila, bylo umožnit jednotlivým stěhovacím společnostem získat náhradu za náklady, které vynaložily v souvislosti s určitou zakázkou na stěhování, a nikoli stanovovat ceny či přidělovat zákazníky nebo rozdělovat trh. Mechanismus provizí byl uplatňován *ad hoc*, a nikoli plošně či automaticky. Předstírané nabídky se vystavovaly vždy na žádost stěhující se fyzické osoby, či alespoň s jejím souhlasem, a podávány byly teprve poté, co se zákazník rozhodl pro určitou stěhovací společnost.
- 31 Komise s uvedenými tvrzeními nesouhlasí a má za to, že Team Relocations vzhledem k tomu, že se účastnila přinejmenším dvou z uvedených dohod, věděla nebo nutně musela vědět o celkovém plánu, který byl v základu jediného protiprávního jednání. Komise se také domnívá, že tvrzení, podle něhož se Team Relocations neúčastnila písemné dohody o cenách, nemá žádný vliv na odpovědnost, která jí je přičítána v důsledku jediného a pokračujícího protiprávního jednání.

Závěry Tribunálu

- 32 V rámci tohoto žalobního důvodu Team Relocations netvrdí, že se protiprávních jednání porušujících článek 81 ES nedopustila. Namítá však, že se nepodílela na jediném a pokračujícím protiprávním jednání popsaném v Rozhodnutí. Je tudíž třeba nejprve připomenout pojem „jediné a pokračující protiprávní jednání“.

K pojmu „jediné a pokračující protiprávní jednání“

- 33 Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 8. července 1999, *Komise v. Anic Partecipazioni* (C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 82), uvedl, že by bylo nepřirozené rozdělit pokračující jednání charakterizované jediným cílem a spatřovat v něm několik samostatných protiprávních jednání, jestliže se naopak jedná o jediné protiprávní jednání, které se postupně realizovalo jak dohodami, tak jednáním ve vzájemné shodě.
- 34 Za těchto okolností podnik, který se účastnil protiprávního jednání vlastním chováním, jež spadá pod pojmy „dohoda“ či „jednání ve vzájemné shodě s protisoutěžním cílem“ ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES a má přispět k uskutečnění protiprávního jednání jako celku, je po celou dobu své účasti na uvedeném protiprávním jednání odpovědný též za chování ostatních podniků v rámci téhož protiprávního jednání (rozsudek *Komise v. Anic Partecipazioni*, uvedený výše v bodě 33, bod 83).
- 35 Z uvedeného rozsudku vyplývá, že k prokázání existence jediného a pokračujícího protiprávního jednání musí *Komise* prokázat, že uvedený podnik svým jednáním zamýšlel přispět ke společným cílům sledovaným všemi účastníky a že věděl o faktickém plánovaném nebo uplatňovaném jednání jiných podniků sledujících tytéž cíle nebo ho mohl rozumně předvídat a byl připraven přijmout z toho plynoucí riziko (rozsudek *Komise v. Anic Partecipazioni*, uvedený výše v bodě 33, bod 87).
- 36 Kartelové dohody lze totiž považovat za prvky tvořící jedinou protisoutěžní dohodu jen tehdy, jestliže je prokázáno, že jsou součástí globálního plánu sledujícího společný cíl. Kromě toho může být účast podniku na dotčených kartelových dohodách výrazem jeho přistoupení k této dohodě jen tehdy, věděl-li podnik nebo musel-li vědět, že se svou účastí na uvedených dohodách začlenil do jediné dohody (rozsudek

Tribunálu ze dne 15. března 2000, Cimenteries CBR a další v. Komise, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, body 4027 a 4112).

- 37 Z uvedené judikatury tedy vyplývá, že k prokázání účasti na jediném a pokračujícím protiprávním jednání musí být splněny tři podmínky, a sice existence globálního plánu sledujícího společný cíl, úmysl podniku podílet se na tomto plánu a skutečnost, že podnik měl (prokázanou nebo předpokládanou) vědomost o protiprávním chování ostatních účastníků.
- 38 Projednávaný žalobní důvod je tedy třeba přezkoumat s ohledem na tyto podmínky.

Ke kvalifikaci dotčeného protiprávního jednání

– K existenci globálního plánu sledujícího společný cíl

- 39 Zprvée Komise ohledně existence globálního plánu sledujícího společný cíl tvrdí, že dotčené podniky sledovaly jediný ekonomický cíl, jímž je narušení cenového vývoje.

- 40 Pojem „společný cíl“ ovšem nelze vymezit obecným odkazem na narušení hospodářské soutěže na trhu dotčeném protiprávním jednáním, neboť ovlivnění hospodářské soutěže je, jako účel či účinek, charakteristickým prvkem jakéhokoli chování spadajícího do působnosti článku 81 odst. 1 ES. Existuje riziko, že taková definice pojmu „společný cíl“ částečně zbaví pojem jediného a pokračujícího protiprávního jednání jeho smyslu, neboť by měla za následek, že by několik jednání týkajících se hospodářského odvětví zakázaných článkem 81 odst. 1 ES muselo být systematicky kvalifikováno jako prvky naplňující znaky jediného a pokračujícího protiprávního jednání. Pro účely kvalifikace jednotlivých skutků jako jediného a pokračujícího protiprávního jednání je třeba zohlednit veškeré okolnosti, které mohou prokázat či zpochybnit uvedenou spojitost, jako je doba uplatňování, obsah (včetně použitých metod) a souvztažně cíl jednotlivých dotčených jednání (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 12. prosince 2007, BASF a UCB v. Komise, T-101/05 a T-111/05, Sb. rozh. s. II-4949, body 179 až 181).
- 41 V projednávaném případě z Rozhodnutí plyne, že společným cílem sledovaným různými způsoby, které byly součástí globálního plánu, bylo zvýšit ceny za poskytování mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii, udržovat tyto ceny na vysoké úrovni a rozdělit si daný trh. Tento společný cíl je podrobně popsán v bodech 314 a 322 až 344 odůvodnění Rozhodnutí.
- 42 Argumenty společnosti Team Relocations nemohou toto konstatování zpochybnit.
- 43 V této souvislosti je třeba poukázat na to, že systém provizí představuje systém náhrad, který je součástí rámce přidělování zákazníků, a že vystavování předstíraných nabídek je podstatným znakem přidělování zákazníků v případech, kdy si zákazníci vyžádají nabídky od několika účastníků kartelové dohody.

- 44 Ujednání o provizích a o předstíraných nabídkách se na rozdíl od toho, co tvrdí Team Relocations, týkala cen. Počty i výše provizí byly stanovovány předem, tedy dříve, než stěhovací společnosti zákazníkům podaly své cenové nabídky. I kdyby částka provizí nebyla přímo připočítávána k ceně za stěhování, jak tvrdí Team Relocations, musela být nevyhnutelně zahrnována do kalkulačí podniků a prodražovat jejich služby. Pokud jde o cenové nabídky, byla cena uvedena ve „fiktivní“ nabídce určována společností, která o ni požádala, a akceptována společností, která předstíranou nabídku vystavila, což umožnilo prvně jmenované společnosti stanovit cenu blízkou „fiktivní“ ceně určené společnou dohodou, tedy na úrovni vyšší, než jaká by vzešla z volné hospodářské soutěže. Komise prokázala takový účinek předstíraných nabídek na ceny v bodě 233 odůvodnění Rozhodnutí (viz výše bod 14).
- 45 Oba druhy praktik, podobně jako písemná dohoda o cenách, sledovaly společný cíl, a sice omezení hospodářské soutěže mezi účastníky kartelové dohody nastavením cen na vyšší úroveň, než jaké by bylo dosaženo bez těchto dohod. Provize vyplácené konkurentům, kteří nezískali zakázku, výrazně odrazovaly účastníky kartelové dohody od toho, aby nabízeli soutěžní ceny, a tito účastníci výměnou informací o svých nabídkách v rámci předstíraných nabídek omezovali cenovou soutěž. Dohoda o předstíraných nabídkách navíc účastníkům umožnila udržovat ceny na vyšší úrovni, než jakou by sami účtovali bez existence této dohody.
- 46 Stran argumentace, podle níž byly předstírané nabídky podávány teprve poté, co se zákazník již rozhodl, je třeba podotknout, že osoba, která je ve styku s poskytovatelem služeb, například zaměstnanec Komise, není skutečným zákazníkem stěhovacích společností. Výběr stěhovací společnosti ve skutečnosti provádí podnik nebo orgán, který za stěhování platí. A mnoho společností či veřejných orgánů požaduje předložení vícero nabídek právě s tím, aby si zajistily možnost výběru.

– K úmyslu Team Relocations podílet se na globálním plánu

- 47 Zadruhé není v otázce míry podílu Team Relocations na protiprávním jednání zpochybňováno, že se podílela na dvou ze tří jednání popsaných v Rozhodnutí, a to dohody o provizích a dohody o předstíraných nabídkách.
- 48 Team Relocations se naproti tomu nikdy neúčastnila písemné dohody o cenách. Platí přitom, že ačkoli podnik, který se podílel na protiprávním jednání chováním, které je mu vlastní, může být odpovědný i za chování ostatních podniků v rámci téhož protiprávního jednání, může tak tomu být jen po dobu jeho účasti na uvedeném protiprávním jednání (rozsudek Komise v. Anic Partecipazioni, uvedený výše v bodě 33, bod 83). Team Relocations proto nemůže být odpovědná za chování, které skončilo více než pět let před jejím přistoupením ke kartelové dohodě.
- 49 Komise ale v Rozhodnutí konstatovala protiprávní jednání Team Relocations porušující čl. 81 odst. 1 ES pouze za období od 20. ledna 1997 do 10. září 2003, tedy za období, kdy se Team Relocations podílela na všech projevech kartelové dohody. Komise tudíž řádně zohlednila skutečnost, že se tato žalobkyně účastnila kartelové dohody teprve od roku 1997.
- 50 Kromě toho je tvrzení Team Relocations, podle něhož dohody o provizích a o předstíraných nabídkách nebyly uplatňovány současně a mechanismus provizí byl uplatňován *ad hoc*, irrelevantní, neboť na rozdíl od toho, co tvrdí tato žalobkyně, je cíl obou uvedených praktik tentýž.

– K vědomosti Team Relocations o protiprávních jednáních

- 51 Zatřetí je v souvislosti s otázkou, zda Team Relocations věděla o protiprávních jednáních ostatních účastníků kartelové dohody, třeba poukázat na to, že po dobu její účasti na dohodě vskutku nedocházelo k protisoutěžním schůzkám. Skutečnost, že se Team Relocations takové schůzky nikdy neúčastnila, však není směrodatná, jelikož fungování kartelové dohody ukazuje, že se její členové nepotřebovali scházet, aby byli informováni o dohodách o provizích nebo o předstíraných nabídkách či aby se na nich podíleli. Dohody byly zpravidla uzavírány telefonicky, elektronickou poštou nebo faxem.
- 52 Team Relocations navíc musela nevyhnutelně vědět o protiprávních jednáních ostatních účastníků, jelikož uplatňování provizí a používání předstíraných nabídek spočívalo na vzájemné spolupráci s partnery, kteří nebyli pokaždé tíž. Systém byl totiž založen na zásadě *do ut des* v tom smyslu, že každý podnik, který vyplatil provizi nebo který vystavil předstíranou nabídku, mohl počítat s tím, že v budoucnu z tohoto systému bude sám moci profitovat a získat provize nebo předstírané nabídky. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, nebyly tyto mechanismy uplatňovány *ad hoc*, nýbrž se doplňovaly.
- 53 Tvrzení Team Relocations, že nevěděla o písemných dohodách ani o uplatňování provizí před rokem 1997, je bezpředmětné, protože Team Relocations je podle Rozhodnutí odpovědná jen za protiprávní jednání, ke kterému došlo po tomto datu. Team Relocations si uvědomila, že ne všechny podniky vyvíjejí činnost za normálních soutěžních podmínek, nejpozději v roce 1997, kdy přijala svou první provizi. O protiprávních jednáních i o protisoutěžním cíli sledovaném ostatními podniky tedy věděla. Za těchto okolností nelze věřit tomu, že se Team Relocations o praktikách předstíraných nabídek dozvěděla teprve v roce 2002.

- 54 Komise proto právem dospěla k závěru, že Team Relocations věděla nebo musela vědět o protiprávních jednáních ostatních účastníků kartelové dohody.
- 55 Z uvedeného plyne, že Komise oprávněně konstatovala, že se Team Relocations podílela na jediném a pokračujícím protiprávním jednání popsaném v Rozhodnutí. První žalobní důvod je tudíž nutno zamítnout.

2. K druhému žalobnímu důvodu, týkajícímu se výpočtu hodnoty tržeb Team Relocations

Argumenty účastnic řízení

- 56 V rámci druhého žalobního důvodu Team Relocations zpochybňuje hodnotu tržeb, která byla zohledněna při výpočtu základní částky pokuty.
- 57 Team Relocations především namítá, že ve smyslu odstavce 13 pokynů z roku 2006 mohla být při výpočtu příslušné hodnoty tržeb Team Relocations zohledněna jen hodnota tržeb za ty zakázky na stěhování, které byly skutečně ovlivněny protiprávním jednáním, a nikoli celkový obrat, jehož Team Relocations dosáhla na belgickém trhu mezinárodních stěhovacích služeb.
- 58 Podpůrně se Team Relocations domnívá, že do příslušné hodnoty tržeb nespadá obrat dosažený ze zakázek na stěhování soukromých osob, tedy fyzických osob, jež musí

náklady na své stěhování nést samy. Podle Team Relocations není v jejím případě sporu o tom, že provize ani předstírané nabídky nikdy nedohodla ani neuplatnila ve vztahu k soukromým osobám. Team Relocations uvádí, že Komise v bodě 528 odůvodnění Rozhodnutí souhlasila s tím, že do hodnoty tržeb společnosti Gosselin nezahrne vojenské zakázky na stěhování, protože tyto zakázky nebyly protiprávním jednáním dotčeny. Z toho důvodu neměly být ani při výpočtu příslušné hodnoty tržeb Team Relocations zohledněny tržby ze stěhování soukromých osob.

59 Komise s uvedenými argumenty nesouhlasí.

Závěry Tribunálu

60 Team Relocations zpochybňuje výpočet příslušné hodnoty tržeb a podpůrně tvrdí, že do ní nemá spadat obrat dosažený v souvislosti se zakázkami na stěhování hrazenými soukromými osobami.

K příslušné hodnotě tržeb

61 Odstavec 13 pokynů z roku 2006 v souvislosti hodnotou tržeb, která má být zohledněna při výpočtu základní částky pokuty, napadené v rámci první části žalobního důvodu, stanoví:

„Při určování základní výše [ukládané] pokuty bude Komise vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby [...], které přímo nebo nepřímo souvisejí s protiprávním jednáním [...].“

62 Z tohoto ustanovení neplyne, jak tvrdí Team Relocations, že při výpočtu příslušné hodnoty tržeb by bylo možné zohledňovat jen hodnotu tržeb z těch zakázek na stěhování, které byly skutečně ovlivněny protiprávním jednáním.

63 Odstavec 13 pokynů z roku 2006 zmiňuje „trž[by] [...], které přímo nebo nepřímo souvisejí s protiprávním jednáním“, a nikoli „trž[by] ovlivněn[é] protiprávním jednáním“. Znění odstavce 13 tedy odkazuje na tržby dosažené na relevantním trhu. To ostatně zcela jasně plyne z německé verze odstavce 6 pokynů z roku 2006, ve které se mluví o „Umsatz auf den vom Verstoß betroffenen Märkten“ (tržbách dosažených na trzích dotčených protiprávním jednáním). Odstavec 13 pokynů z roku 2006 se tak tím spíše neomezuje jen na případy, v nichž Komise disponuje listinnými důkazy o protiprávním jednání.

64 Tento výklad potvrzuje i účel pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže. Výklad navrhovaný společností Team Relocations by totiž vedl k tomu, že Komise by při stanovování základní částky pokut ukládaných ve věcech kartelových dohod musela ve všech jednotlivých případech určovat, které z tržeb jsou ovlivněny kartelovou dohodou. Takovou povinnost soudy Unie nikdy Komisi neuložily a nic nenasvědčuje tomu, že by měla v úmyslu si sama stanovit takovou povinnost v pokynech z roku 2006.

- 65 Ve věcech kartelových dohod, které jsou z podstaty věci tajné, se ostatně nelze vyhnout tomu, že některé důkazy dokládající projevy protisoutěžního jednání nebudou odhaleny. V projednávaném případě by bylo fakticky nemožné dohledat doklady vztahující se k jednotlivým ovlivněným zakázkám na stěhování. Team Relocations ostatně v žalobě potvrdila, že „předstírané nabídky] a provize nebyly do systémů žalobkyně zanášeny, takže identifikovat je byly schopny jedině osoby, které měly konkrétní zakázky na starost“.
- 66 Z ustálené judikatury konečně plyne, že část obratu z prodeje zboží, které je předmětem protiprávního jednání, může poskytovat přesný ukazatel rozsahu protiprávního jednání na dotčeném trhu (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion française a další v. Komise*, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 121). Konkrétně je obrat z prodeje výrobků, které byly předmětem restriktivního jednání, objektivním kritériem, které udává skutečnou míru škodlivosti tohoto jednání pro běžnou hospodářskou soutěž (rozsudky Tribunálu ze dne 11. března 1999, *British Steel v. Komise*, T-151/94, Recueil, s. II-629, bod 643, a ze dne 8. července 2008, *Saint-Gobain Gyproc Belgium v. Komise*, T-50/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 84). Pokyny z roku 2006 tuto zásadu převzaly.
- 67 Team Relocations na jednání poznamenala, že Komise ve věci „Carglass“ (věc COMP/39.125 – Automobilové sklo), jejíž shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku* ze dne 25. července 2009 (Úř. věst. C 173, s. 13), pokládala za příslušné tržby pro výpočet pokuty, na rozdíl od projednávaného případu, pouze tržby dodavatelů skla z dodávek těm výrobcům automobilů, pro něž existují přímé důkazy o kartelové dohodě. Je ovšem třeba poukázat na to, že Komise v bodě 663 odůvodnění rozhodnutí „Carglass“ vyšla ze zásady, že skutečnost, že pro všechna jednání o „zákaznických účtech podle typu vozidla“ nejsou k dispozici konkrétní důkazy, neomezuje určování hodnoty tržeb jen na ty zákaznické účty, ve vztahu k nimž existují přímé důkazy, neboť kartelové dohody jsou z podstaty věci tajné a důkazní báze zůstává ve většině případů, ne-li vždy, neúplná. Ačkoli Komise tuto zásadu následně v bodech 664 až 667 odůvodnění citovaného rozhodnutí relativizovala, je třeba konstatovat, že tak učinila

jen ve vztahu ke dvěma mimořádným obdobím na počátku a na konci doby, během níž docházelo k protiprávnímu jednání, a to proto, že předpokládala, že dodavatelé automobilového skla v uvedených obdobích měnili své nabídky výlučně vůči vybraným velkým zákazníkům. Komise tudíž v uvedeném rozhodnutí nepostupovala jinak než v Rozhodnutí.

68 Z ustálené judikatury dále plyne, že rozhodnutí týkající se jiných věcí mají ohledně případné diskriminace pouze orientační povahu, protože je málo pravděpodobné, že okolnosti jim vlastní, jako jsou dotčené trhy, výrobky, podniky a doby trvání, jsou totožné (rozsudky Soudního dvora ze dne 21. září 2006, JCB Service v. Komise, C-167/04 P, Sb. rozh. s. I-8935, body 201 a 205, a ze dne 7. června 2007, Britannia Alloys & Chemicals v. Komise, C-76/06 P, Sb. rozh. s. I-4405, bod 60). S ohledem na okolnosti uvedené v bodech 664 až 667 odůvodnění rozhodnutí „Carglass“ je nutno shledat, že Team Relocations nepředložila dostatečné poznatky, které by umožňovaly dojít k závěru, že tyto podmínky jsou v projednávaném případě splněny.

69 V důsledku toho musí být první část tohoto žalobního důvodu zamítnuta.

K zakázkám na stěhování hrazeným soukromými osobami

70 Ve vztahu k podpůrnému tvrzení, podle něhož do příslušné hodnoty tržeb nemá spadat obrat dosažený v souvislosti se zakázkami na stěhování soukromých osob, tedy zakázkami, které nebyly hrazeny třetími osobami, je třeba poukázat na to, že pro tento typ zakázek na stěhování nebyly nikdy podány předstírané nabídky proto, že soukromá osoba by nikdy nesouhlasila s tím, aby jí jedna stěhovací společnost předložila více cenových nabídek. Předstírané nabídky byly využívány jen v případech,

kdy si zaměstnavatel stěhující se osoby vyžádal předložení cenové nabídky nejméně od jedné další stěhovací společnosti a podmínil tím svůj závazek uhradit náklady na stěhování.

71 Z bodu 537 odůvodnění Rozhodnutí ovšem vyplývá, že někteří další adresáti tohoto rozhodnutí podle všeho svolili k vyplácení provizí za zakázky na mezinárodní stěhování hrazené soukromými osobami. Na rozdíl od vojenských zakázek na stěhování, v nichž Gosselin vystupovala jako subdodavatelka amerických stěhovacích společností, tudíž nelze vyloučit, že některé soukromé zakázky na stěhování byly předmětným jediným protiprávním jednáním dotčeny. Zásadním rozdílem mezi vojenskými zakázkami na stěhování a zakázkami na stěhování soukromých osob je totiž skutečnost, že účastníci kartelové dohody nevedli obchodní jednání související s vojenskými zakázkami na stěhování sami, takže na hlavní zakázku neměli žádný vliv. V případě soukromých zakázek na stěhování taková strukturální záruka vylučující jakýkoli potenciální vliv neexistuje. Z toho vyplývá, že Komise tím, že vyloučila jednu kategorii zakázek na stěhování, nikoli však jinou, neporušila zásadu rovného zacházení.

72 Komise neprokázala, že by Team Relocations kdy dohodla nebo uplatnila provize na zakázky na stěhování hrazené soukromými osobami. Přijetí tohoto argumentu by však vedlo k tomu, že by Komise mohla do příslušné hodnoty tržeb zahrnout jen ty konkrétní tržby, jež byly ovlivněny kartelovou dohodou a pro které má k dispozici listinné důkazy. Existence takové povinnosti přitom již byla vyvrácena v rámci posouzení první části projednávaného žalobního důvodu.

73 Druhý žalobní důvod proto musí být zamítnut.

3. *K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že na hodnotu tržeb dosažených společností Team Relocations byl pro účely stanovení základní částky její pokuty použit koeficient o hodnotě 17 %*

- 74 Tento žalobní důvod se dělí na čtyři části. První část vychází z porušení povinnosti stanovit částku pokuty na základě individuální úlohy, kterou Team Relocations sehrávala v protiprávním jednání, druhá část pak z porušení zásady rovného zacházení. V rámci třetí části Team Relocations namítá, že stanovení koeficientu na hodnotu 17 % porušuje zásadu proporcionality. Čtvrtá část tohoto žalobního důvodu vychází z nedostatku odůvodnění.

Argumenty účastnic řízení

- 75 Team Relocations zaprvé namítá, že podle ustálené judikatury musí pokuta věrně odrážet závažnost protiprávního jednání, jehož se jednotlivé podniky skutečně dopustily (rozsudky Tribunálu ze dne 15. března 2006, BASF v. Komise, T-15/02, Sb. rozh. s. II-497, bod 280; ze dne 26. dubna 2007, Bolloré a další v. Komise, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, Sb. rozh. s. II-947, bod 429, a ze dne 12. září 2007, Coats Holdings a Coats v. Komise, T-36/05, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, body 207 a 209). V projednávaném případě měly být při hodnocení závažnosti protiprávního jednání, jehož se Team Relocations dopustila, zohledněny některé zvláštní či neobvyklé okolnosti. Konkrétně uvádí, že do roku 2002 nevystavila ani si nevyžádala žádnou předstíranou nabídku a že se nikdy neúčastnila žádné z písemných dohod o určování cen či dalších podmínek pro poskytování mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii. Komise tudíž podle Team Relocations neprokázala individuální úlohu, kterou tato sehrávala v jednáních, jež jsou předmětem Rozhodnutí. Použitý procentní podíl hodnoty tržeb (17 %), potažmo pokuta uložená společnosti Team Relocations, jsou v důsledku tohoto nesprávného posouzení zjevně nepřiměřené.

- 76 Team Relocations se zadržuje domnívá, že povaha protiprávního jednání, jehož se dopustila, je ve srovnání s písemnými obecnými dohodami o cenách, které mezi sebou uzavřeli někteří další adresáti Rozhodnutí, zásadně odlišná a jednoznačně méně závažná. Komise proto tím, že použila stejný procentní podíl hodnoty tržeb (17 %) k výpočtu pokuty uložené společnosti Team Relocations i k výpočtu pokut uložených dalším adresátům Rozhodnutí porušila svou povinnost stanovovat výši pokut nediskriminačním způsobem.
- 77 Zatřetí Team Relocations tvrdí, že použití 17 % podílu hodnoty tržeb nevyhnutelně vede k výši pokuty, která je v několika ohledech zjevně neúměrná skutečné závažnosti jejího jednání, tedy její skutečné odpovědnosti, jakož i omezené závažnosti a nízkému hospodářskému významu protiprávního jednání, jehož se dopustila.
- 78 Team Relocations začtvrté uvádí, že v Rozhodnutí není uvedeno, proč Komise nevzala v potaz skutečnost, že se Team Relocations neúčastnila všech projevů protiprávního jednání. Část odůvodnění, která se týká stanovení procentního podílu hodnoty tržeb, je podle ní nedostatečná a rozporuplná.
- 79 Komise má za to, že ve vztahu k Team Relocations i k ostatním účastníkům kartelové dohody použila též 17 % podíl hodnoty tržeb oprávněně, jelikož se Team Relocations podílela na jediném a pokračujícím protiprávním jednání, jež lze kvalifikovat jako velmi závažné protiprávní jednání porušující článek 81 ES. Individuální úloha podniku v protiprávním jednání není podle ní zohledňována při posuzování závažnosti protiprávního jednání, nýbrž při upravování výše pokuty v závislosti na polehčujících nebo přitěžujících okolnostech. Komise nakonec namítá, že svou povinnost uvést odůvodnění splnila, neboť v Rozhodnutí uvedla prvky posouzení, které jí umožnily vymezit závažnost spáchaného protiprávního jednání.

Závěry Tribunálu

- 80 Podstatou tohoto žalobního důvodu Team Relocations je zpochybnění toho, že při posuzování závažnosti protiprávního jednání byl vůči všem dotčeným podnikům použit jednotný koeficient 17 %. V této souvislosti je třeba rozlišit dva okruhy otázek, a sice zda s Team Relocations bylo zacházeno odpovídajícím způsobem, ve srovnání se zacházením s ostatními účastníky kartelové dohody (první a druhá část), a zda koeficient použitý Komisí byl sám o sobě úměrný jednání Team Relocations (třetí část).

K povinnosti stanovit základní částku pokuty v závislosti na individuální úloze společnosti Team Relocations

- 81 K prvním dvěma částem projednávaného žalobního důvodu, jimiž je záhodno se vzhledem k jejich úzkému propojení zabývat společně, je třeba připomenout ustálenou judikaturu, podle níž zásada rovného zacházení, která představuje jednu ze základních zásad práva Společenství, brání nejen tomu, aby se srovnatelnými situacemi bylo zacházeno odlišně, ale i tomu, aby s odlišnými situacemi bylo zacházeno stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 8. října 1986, *Christ-Clemen a další v. Komise*, 91/85, Recueil, s. 2853, bod 10, a ze dne 28. června 1990, *Hoche*, C-174/89, Recueil, s. I-2681, bod 25 a citovaná judikatura).
- 82 Je přitom třeba konstatovat, že Komise v rámci posuzování závažnosti protiprávního jednání skutečně nezacházela s účastníky odlišně při volbě procentního podílu hodnoty tržeb, nýbrž uplatnila jednotný 17 % koeficient vůči všem dotčeným podnikům. Komise tento postup odůvodňuje tím, že šlo o jediné a pokračující protiprávní jednání.

- 83 Vystává tedy otázka, zda se Komise při stanovování závažnosti protiprávního jednání, jehož se Team Relocations dopustila, mohla s ohledem na judikaturu, na niž tato žalobkyně odkazuje, zdržet veškerého odlišení jednotlivých účastníků protiprávního jednání a nijak nezohlednit zvláštní okolnosti projednávaného případu.
- 84 V tomto ohledu z judikatury plyne, že dopustilo-li se protiprávního jednání více podniků, je třeba přezkoumat relativní závažnost účasti každého z nich (rozsudky Soudního dvora ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie a další v. Komise, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Recueil, s. 1663, bod 623, a Komise v. Anic Participazioni, uvedený výše v bodě 33, bod 150). Tento závěr je logickým důsledkem zásady personaly trestů a sankcí, podle níž lze podnik potrestat pouze za skutky, které jsou mu individuálně vytýkány, což je zásada použitelná na veškerá správní řízení, jež mohou vést k uložení sankcí na základě pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže (rozsudek Tribunálu ze dne 29. listopadu 2005, Union Pigments v. Komise, T-62/02, Sb. rozh. s. II-5057, bod 119).
- 85 Z mnoha rozsudků Soudního dvora i Tribunálu dále plyne, že závažnost protiprávního jednání musí být posuzována individuálně tak, aby bylo zohledněno více skutečností, jako jsou zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující účinek pokut (viz rozsudky Soudního dvora Musique Diffusion française a další v. Komise, uvedený výše v bodě 66, bod 106, a ze dne 17. července 1997, Ferriere Nord v. Komise, C-219/95 P, Recueil, s. I-4411, bod 33 a citovaná judikatura; rozsudek Tribunálu ze dne 18. července 2005, Scandinavian Airlines System v. Komise, T-241/01, Sb. rozh. s. II-2917, body 83 a následující). Soudní dvůr v této souvislosti rozhodl, že skutečnost, že určitý podnik se nepodílel na všech skutečnostech zakládajících kartelovou dohodu nebo že hrál menší úlohu v těch jejích projevech, na kterých se podílel, musí být zohledněna při posuzování závažnosti protiprávního jednání, případně při stanovování pokuty (viz rozsudek Komise v. Anic Participazioni, uvedený výše v bodě 33, bod 90, a rozsudek Bolloré a další v. Komise, uvedený výše v bodě 75, bod 429 a citovaná judikatura).

86 Podle rozhodovací praxe Tribunálu se však individuální okolnosti neposuzují v rámci posuzování závažnosti protiprávního jednání, tedy při stanovování základní částky pokuty, nýbrž v rámci upravování základní částky v závislosti na polehčujících a přitěžujících okolnostech (rozsudek Tribunálu ze dne 8. října 2008, Carbone-Lorraine v. Komise, T-73/04, Sb. rozh. s. II-2661, body 100 a následující, potvrzený na základě kasačního opravného prostředku rozsudkem Soudního dvora ze dne 12. listopadu 2009, Carbone-Lorraine v. Komise, C-554/08 P, nezveřejněným ve Sbírce rozhodnutí). Z toho důvodu i přesto, že se v částech rozsudků BASF v. Komise a Coats Holdings a Coats v. Komise, uvedených výše v bodě 75, které cituje Team Relocations, používá termín „závažnost“, tento ve skutečnosti nesouvisí se stanovováním základní částky pokuty, nýbrž s otázkou, zda Komise mohla oprávněně přihlížet k vedoucí úloze coby přitěžující okolnosti (rozsudek BASF v. Komise, uvedený výše v bodě 75, bod 280) a k okrajové úloze, která se blížila roli zprostředkovatele, coby polehčující okolnosti (rozsudek Coats Holdings a Coats v. Komise, uvedený výše v bodě 75, bod 214).

87 Tato judikatura ovšem není v rozporu s judikaturou citovanou výše v bodech 84 a 85. V uvedených rozsudcích byl totiž termín „závažnost“ použit v obecné rovině k popsání intenzity protiprávního jednání, a nikoli v technickém slova smyslu pokynů o metodě stanovování pokut. Komise tudíž měla volnost při rozhodování, že některé aspekty „závažnosti“ ve smyslu článku 23 nařízení č. 1/2003 zohlední v rámci polehčujících a přitěžujících okolností, a nikoli v souvislosti se „závažností“ ve smyslu svých pokynů o metodě stanovování pokut.

88 Tak tomu zpravidla bývá při posuzování relativní závažnosti účasti na jediném a pokračujícím protiprávním jednání, jehož se dopustilo několik podniků. V tomto ohledu Soudní dvůr již v souvislosti s pokyny o metodě stanovování pokut [uložených] podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3, dále jen „pokyny z roku 1998“) potvrdil, že relativní závažnost účasti každého z dotčených podniků na protiprávním jednání musí být posuzována v rámci případného

uplatnění přitěžujících nebo polehčujících okolností (rozsudek ze dne 12. listopadu 2009, Carbone-Lorraine v. Komise, uvedený výše v bodě 86, bod 27). V případě jediného a pokračujícího protiprávního jednání tak pojem „protiprávní jednání“ ve smyslu pokynů z roku 1998 označuje celkové protiprávní jednání, jehož se účastní několik podniků, a „závažnost“ tohoto jediného protiprávního jednání je shodná pro všechny účastníky.

- 89 Rozsudek ze dne 12. listopadu 2009, Carbone-Lorraine v. Komise, uvedený výše v bodě 86, se ovšem vztahuje k pokynům z roku 1998. Pokyny z roku 2006 přinesly zásadní metodickou změnu výpočtu pokut. Zprvce byla zrušena kategorizace protiprávních jednání do tří kategorií („méně závažné“, „závažné“ a „velmi závažné“). Současný systém založený na stupnici od 0 do 30 % umožňuje podrobnější rozlišování podle závažnosti protiprávních jednání.
- 90 Zadruhé byly zrušeny paušální částky. Nyní se základní částka počítá z hodnoty tržeb, jichž dosáhly jednotlivé podniky v přímé nebo nepřímé souvislosti s protiprávním jednáním. Tato nová metodika tak při posuzování závažnosti protiprávního jednání umožňuje snáze zohledňovat rozsah individuálního podílu jednotlivých podniků na tomto jednání. Umožňuje brát v potaz i případné snižování závažnosti jediného protiprávního jednání v čase.
- 91 Zatřetí, Komise na jednání potvrdila, že ve své rozhodovací praxi neuplatňuje automaticky na všechny účastníky takového protiprávního jednání jednotný koeficient. V rozhodnutích „Candle waxes“, K (2008) 5476, ze dne 1. října 2008, týkajícím se řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/C.39.181 – Svíčkové vosky), jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku* ze dne 4. prosince 2009 (Úř. věst. C 295, s. 17), a „Heat stabilisers“, K (2009) 8682, ze dne 11. listopadu 2009, týkajícím se řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.589 – Tepelné stabilizátory), jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku* ze dne

12. listopadu 2010 (Úř. věst. C 307, s. 9), použila Komise různé koeficienty pro různé kategorie účastníků dotčených kartelových dohod v závislosti na relativní závažnosti jejich účasti na protiprávním jednání. Konkrétně v posledně uvedené věci byl vyšší koeficient stanoven pro podniky, které se podílely nejen na určování cen, ale i na přidělování zákazníkům nebo na rozdělování trhu.

⁹² Nová metodika však již takový postup nestanoví. Ačkoli judikatura citovaná výše v bodech 84 a 85 uvádí, že je třeba brát v úvahu relativní závažnost účasti na protiprávním jednání a zvláštní okolnosti věci, může Komise v souladu s pokyny z roku 2006 tyto faktory zohlednit při posuzování závažnosti protiprávního jednání nebo v rámci upravování základní částky v závislosti na polehčujících a přitěžujících okolnostech. Rozhodne-li se Komise pro posledně uvedený postup, musí při posouzení polehčujících a přitěžujících okolností odpovídajícím způsobem zohlednit relativní závažnost účasti na jediném protiprávním jednání i případné změny této závažnosti v čase.

⁹³ V projednávaném případě stanovila Komise jednotný koeficient 17 % pro všechny dotčené podniky. Vzhledem k tomu, že Team Relocations tvrdí, že relativní závažnost její účasti byla menší než závažnost ostatních zúčastněných podniků a že měly být zohledněny některé zvláštní či neobvyklé okolnosti, bude její argumentace uváděná na podporu tohoto tvrzení posouzena v rámci výtek vycházejících z nesprávného posouzení polehčujících okolností ze strany Komise. Team Relocations se po dobu své účasti na kartelové dohodě podílela na všech projevech kartelu a upozorňuje jen na nižší intenzitu svého působení. Je tudíž třeba zamítnout první i druhou část projednávaného žalobního důvodu a zohlednit argumenty Team Relocations při posuzování šestého žalobního důvodu (viz níže body 125 a následující).

K tvrzení o porušení zásady proporcionality

- ⁹⁴ Stran tvrzení o porušení zásady proporcionality dospěl Tribunál k názoru, že koeficient 17 % sám o sobě není neúměrný skutečné odpovědnosti Team Relocations v rámci protiprávního jednání, které spočívalo zejména v rozdělování trhů a v manipulaci při postupech vztahujících se k podávání nabídek. Odstavec 23 pokynů z roku 2006 jasně uvádí, že podíl tržeb, který je třeba zohlednit v případě horizontálních dohod o určování cen a o rozdělení trhů, se bude většinou nacházet „v horní části stupnice“. Komise proto oprávněně použila koeficient 17 %, který se nachází u dolní hranice „horní části stupnice“.

K tvrzení o nedostatku odůvodnění

- ⁹⁵ Ohledně čtvrté části projednávaného žalobního důvodu je třeba konstatovat, že část odůvodnění, která se týká stanovení základní částky pokuty, skutečně není příliš podrobná. Soudní dvůr však již rozhodl, že Komise splní svou povinnost uvést odůvodnění, jestliže ve svém rozhodnutí uvede prvky posouzení, které jí umožnily vymezit závažnost spáchaného protiprávního jednání, aniž je povinna v něm uvádět podrobnější popis nebo číselné údaje týkající se způsobu výpočtu pokuty (viz rozsudek Tribunálu ze dne 29. dubna 2004, Tokai Carbon a další v. Komise, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Recueil, s. II-1181, bod 252 a citovaná judikatura).
- ⁹⁶ V projednávaném případě uvedla Komise v bodě 542 odůvodnění Rozhodnutí důvody, které ji vedly k závěru, že protiprávní jednání je velmi závažné, konkrétně zmínila povahu konstatovaných zjevných omezení hospodářské soutěže. V témž bodě odůvodnění také vysvětlila, proč se nezabývala zeměpisným rozsahem a dopadem protiprávního jednání, a odkázala na judikaturu, podle níž lze protiprávní jednání v případě zjevných omezení kvalifikovat jako velmi závažné, aniž je nezbytné, aby se taková

chování vyznačovala zvláštním zeměpisným rozsahem nebo dopadem (rozsudky Tribunálu *Scandinavian Airlines System v. Komise*, uvedený výše v bodě 85, body 84 a 85, a ze dne 27. července 2005, *Brasserie nationale a další v. Komise*, T-49/02 až T-51/02, Sb. rozh. s. II-3033, body 178 a 179). Z uvedeného plyne, že Komise v souladu s touto judikaturou dostatečně odůvodnila, proč protiprávní jednání kvalifikovala jako „velmi závažné“.

- 97 Nicméně se zaprvé jeví žádoucí, aby Komise prohloubila část odůvodnění týkající se výpočtu pokut a umožnila tak podnikům, aby se podrobně seznámily se způsobem výpočtu pokuty, která jim je uložena. Na obecnější úrovni to může přispět k transparentnosti činnosti veřejné správy a usnadnit Tribunálu výkon jeho pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci, při kterém musí být s to posoudit vedle legality napadeného rozhodnutí i přiměřenost uložené pokuty (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. listopadu 2000, *KNP BT v. Komise*, C-248/98 P, Recueil, s. I-9641, bod 46).

- 98 Zadruhé je třeba poukázat na to, že judikatura citovaná Komisí se vztahuje k pokynům o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 [UO] (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3) a že sahá do období před přijetím pokynů. Pokyny z roku 2006 ovšem přinesly zásadní metodickou změnu výpočtu pokut. Zejména byla zrušena kategorizace protiprávních jednání do tří kategorií („méně závažné“, „závažné“ a „velmi závažné“) a za účelem podrobnějšího rozlišování byla zavedena stupnice od 0 do 30 %. Základní částka pokuty mimoto nově „souvis[í] s určitým podílem tržeb a závis[í] na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobeným počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo“ (odstavec 19 pokynů z roku 2006). Obvykle se „[p]odíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, [...] bude nacházet na stupnici do 30%“ (odstavec 21). V případě horizontálních dohod o určování cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které „[ze své podstaty patří m]ezi nejzávažnější omezení

hospodářské soutěže“, se podíl tržeb, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, bude většinou nacházet „v horní části stupnice“ (odstavec 23).

- 99 Za těchto okolností se již Komise v zásadě nemůže spokojit s tím, že odůvodní jen kvalifikaci protiprávního jednání jako „velmi závažného“, a nikoli volbu zohledněného podílu tržeb. Jak totiž bylo uvedeno výše, logickým důsledkem prostoru pro uvážení, jímž Komise disponuje v oblasti pokut, je povinnost uvést odůvodnění, které jednotlivci umožní seznámit se s důvody, které vedly k přijetí opatření, a Tribunálu vykonat jeho přezkum.
- 100 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že Komise v bodě 543 odůvodnění Rozhodnutí stanovila tento koeficient sotva nad polovinou uvedené stupnice, konkrétně 17 %, a své rozhodnutí odůvodnila jen tím, že protiprávní jednání bylo „velmi závažné“. Komise ale podrobněji nevysvětlila, jak z kvalifikace protiprávního jednání jako „velmi závažného“ dospěla ke stanovení koeficientu 17 %, a nikoli koeficientu, který by se nacházel jednoznačně výše „v horní části stupnice“. Toto odůvodnění může být dostatečné jen v případě, že Komise použije koeficient, který se blíží dolní hranici intervalu stanovenému pro nejzávažnější omezení a který je mimochodem pro žalobkyni velmi příznivý. V takovém případě není dodatečné odůvodnění, které by přesahovalo odůvodnění vyžadované pokyny, nezbytné. Kdyby naopak měla v úmyslu použít vyšší koeficient, musela by uvést podrobnější odůvodnění, jak učinila v rozhodnutích „Carglass“ (body 669 až 678 odůvodnění), „Heat Stabilisers“ a „Candle Waxes“ (body 641 až 653 odůvodnění).
- 101 Ohledně části odůvodnění, jež se týká stanovení jednotného koeficientu 17 %, lze z Rozhodnutí dovodit, že Komise vyšla ze zásady, že konstatování jediného a pokračujícího protiprávního jednání odůvodňuje použití jednotného koeficientu. Toto konstatování je dostatečně odůvodněné i opodstatněné (viz výše body 39 a následující).

102 Čtvrtá část žalobního důvodu proto musí být zamítnuta.

103 Z výše uvedeného plyne, že je třeba zamítnout třetí žalobní důvod v plném rozsahu.

4. Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že násobení částky stanovené v závislosti na hodnotě tržeb počtem let účasti na protiprávním jednání není opodstatněné

Argumenty účastnic řízení

104 Team Relocations tvrdí, že odstavec 24 pokynů z roku 2006, jenž stanoví systematické násobení částky stanovené podle hodnoty tržeb počtem let účasti podniku na protiprávním jednání, přiznává uváděné době trvání protiprávního jednání význam, který je ve srovnání s ostatními relevantními faktory, zejména se závažností protiprávního jednání, nadměrný. Uvedené ustanovení podle této žalobkyně dostatečně nezohledňuje požadavek, aby výše pokut ukládaných jednotlivým podnikům byly individuálně přizpůsobeny, a pro výpočet pokuty stanoví vzorec, který době trvání protiprávního jednání přisuzuje zjevně nepřiměřený význam.

105 Podpůrně Team Relocations navrhuje, aby Tribunál použil násobící koeficient nepřesahující číslo dvě. Každopádně pro případ, že by Tribunál potvrdil sedminásobek, Team Relocations poukazuje na to, že v jejím případě by procentní podíl hodnoty tržeb za prvních pět let (od roku 1997 do roku 2001) měl být snížen na maximálně

5 %, protože se v průběhu tohoto období nepodílela na předstíraných nabídkách, a za poslední dva roky (tedy od roku 2002 do roku 2003) na maximálně 12 %.

106 Komise navrhuje zamítnout tento bod návrhových žádání.

Závěry Tribunálu

107 Přestože Team Relocations tvrdí, že násobení částky stanovené v závislosti na hodnotě tržeb počtem let účasti na protiprávním jednání „není opodstatněné“, nezpochybňuje skutečnost, že základem pro tuto metodu výpočtu jsou ustanovení pokynů z roku 2006. Projednávaný žalobní důvod je tudíž spíše tvrzením o nepřiměřenosti odstavce 24 pokynů z roku 2006 v rozsahu, v němž stanoví zmiňované násobení.

108 V této souvislosti čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 uvádí jen tolik, že „[p]ři stanovování výše pokuty se přihlíží k závažnosti a k době trvání protiprávního jednání“, a způsob, jakým je třeba zohlednit dobu trvání, nijak nekonkretizuje. Tuto generální klauzuli konkretizovaly jednotlivé pokyny o metodě stanovování pokut. Pokyny z roku 1998 pro dlouhodobá protiprávní jednání (obecně déle než pět roků) stanovily zvýšení částky určené podle závažnosti protiprávního jednání o 10 % za rok. Při násobení počtem let účasti na protiprávním jednání stanoveném v pokynech z roku 2006 se částka každoročně zvyšuje o 100 %.

- 109 Tento postup představuje zásadní změnu metodiky zohledňování doby trvání kartelové dohody. Článek 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 ovšem takovému vývoji nebrání. Francouzská verze podle všeho přisuzuje době trvání druhořadý význam při stanovování výše pokut ve srovnání se závažností. Naopak v ostatních jazykových verzích, například ve verzi anglické („[...] regard shall be had both to the gravity and to the duration of the infringement“) a verzi německé („[...] ist sowohl die Schwere der Zuwiderhandlung als auch deren Dauer zu berücksichtigen“), přikládá toto ustanovení stejnou váhu závažnosti protiprávního jednání i jeho trvání.
- 110 V souvislosti s podpůrnými návrhy stačí konstatovat, že ačkoli Komise v minulosti při zvyšování pokuty z důvodu doby trvání protiprávního jednání několikrát zohlednila postupný vývoj tohoto jednání, žádné ustanovení pokynů z roku 2006 jí neukládá povinnost použít násobící koeficient nepřesahující číslo dvě, ani povinnost snížit procentní podíl hodnoty tržeb stanovený podle závažnosti. Tribunál má při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci za to, že není namístě snižovat pokutu z důvodů uvedených v prvním návrhu Team Relocations. Její druhý návrh bude posouzen níže v bodech 125 a následujících.
- 111 S výhradou posledně uvedené otázky je třeba čtvrtý žalobní důvod zamítnout.

5. K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neopodstatněnosti zvýšení pokuty o dodatečnou částku

- 112 V rámci tohoto žalobního důvodu Team Relocations namítá porušení zásady rovného zacházení zásady proporcionality.

Argumenty účastnic řízení

- 113 Team Relocations zaprvé namítá, že zvýšením pokuty o dodatečnou částku podle odstavce 25 pokynů z roku 2006 došlo k porušení zásady rovného zacházení, jelikož na rozdíl od jiných adresátů Rozhodnutí neuzavřela dohody o určování cen a zároveň o rozdělení trhu. Jednání Team Relocations navíc nespadá do těch kategorií protiprávního jednání, které odůvodňují zvýšení základní částky pokuty o dodatečnou částku.
- 114 Zadruhé se Team Relocations domnívá, že s ohledem na nízkou závažnost protiprávního jednání, jehož se dopustila, Rozhodnutí tím, že dodatečná částka byla stanovena ve výši 17 % hodnoty tržeb, porušuje zásadu proporcionality.
- 115 Komise má za to, že zvýšení pokuty o dodatečnou částku ve výši 17 % bylo odůvodněné.

Závěry Tribunálu

- 116 Team Relocations namítá porušení zásady rovného zacházení (první část) a zásady proporcionality (druhá část) při výpočtu dodatečné částky. Odstavec 25 pokynů z roku 2006 v tomto ohledu stanoví:

„[B]ez ohledu na dobu účasti podniku na protiprávním jednání, Komise zahrne do základní výše pokuty částku v hodnotě 15 % až 25 % hodnoty tržeb [...], aby podniky odradila i jen od účasti na horizontálních dohodách o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce“.

117 K první části žalobního důvodu je třeba poznamenat, že zásada rovného zacházení porušena nebyla, neboť Komise uplatnila shodnou dodatečnou částku vůči všem adresátům Rozhodnutí, protože všichni se podíleli na jediném a pokračujícím protiprávním jednání, které zahrnovalo určování cen nebo rozdělení trhu. Ze znění odstavce 25 pokynů z roku 2006 („zahrne“, „will include“ a „fügt hinzu“) je navíc patrné, že u zjevných protiprávních jednání je zvýšení pokuty o dodatečnou částku automatické a nevyžaduje existenci žádných dalších faktorů. Ve zbývajících částech lze odkázat výše na body 81 a následující s tím, že argumentace uvedená v těchto bodech se uplatní obdobně i na uložení dodatečné částky.

118 V případě druhé části žalobního důvodu lze odkázat výše na bod 94, ve kterém Tribunál dospěl k závěru, že koeficient 17 % sám o sobě není neúměrný skutečné odpovědnosti Team Relocations v rámci protiprávního jednání. Tyto úvahy se vztahují i na dodatečnou částku, která byla také stanovena na 17 %. Tribunál má navíc za to, že koeficient 17 % je s to zaručit adekvátní odrazující účinek. Skutečnost, že rozsah stupnice pro dodatečnou částku je pokyny z roku 2006 stanoven od 15 do 25 %, a nikoli od 0 do 30 %, je v tomto ohledu bezvýznamná.

119 V důsledku toho musí být pátý žalobní důvod zamítnut.

6. K šestému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z existence polehčující okolnosti

Argumenty účastnic řízení

¹²⁰ Žalobkyně uvádí, že existuje několik polehčujících okolností, které na základě odstavců 20 a 29 pokynů z roku 2006 odůvodňují podstatné snížení její pokuty. Takovou polehčující okolnost představuje omezená účast podniku na protiprávním jednání. Team Relocations uvádí, že se v daném případě aktivně neúčastnila zavádění protisoutěžních ujednání, že se nikdy neúčastnila schůzky, jejímž cílem by bylo omezení hospodářské soutěže, že se nikdy neúčastnila nejzávažnějších projevů protiprávního jednání, tedy písemných dohod o určování cen a ujednání o provizích uzavíraných k zakázkám na stěhování kanceláří, že k provizím svolila a předstírané nabídky vystavovala či vyžadovala jen příležitostně, *ad hoc* a ve vztahu k velmi omezenému počtu zákazníků a zakázek na stěhování, a že až do roku 2002 nevystavila ani si nevyžádala žádnou předstíranou nabídku. Omezená účast Team Relocations na protiprávním jednání však nebyla v plném rozsahu zohledněna ani při posuzování závažnosti či doby trvání protiprávního jednání, ani při posuzování polehčujících okolností.

¹²¹ Team Relocations dále tvrdí, že několik předstíraných nabídek si vyžádali zaměstnanci Komise. Prohlášení Allied Arthur Pierre jasně potvrzují, že zaměstnanci Komise na všech úrovních hierarchie o předstíraných nabídkách dobře věděli a dokonce si je vyžadovali. Komise nemůže popřít svou odpovědnost v souvislosti s předstíranými nabídkami, ke kterým došlo se souhlasem nebo na žádost jejich vlastních zaměstnanců.

- 122 Komise namítá, že argumenty Team Relocations jsou irelevantní, bezpředmětné nebo zavádějící. Zejména se nedomnívá, že by ujednání, v nichž byla Team Relocations stranou, byla méně závažná než písemné dohody o cenách.

Závěry Tribunálu

- 123 Z Rozhodnutí plyne, že Komise nepřipustila žádnou polehčující okolnost. Team Relocations nicméně tvrdí, že existuje několik okolností odlišujících její protiprávní jednání od protiprávního jednání ostatních dotčených podniků, okolností prokazujících její omezenou účast a okolností spojených s chováním Komise.

K účasti na zavádění protisoutěžních ujednání

- 124 V první řadě, v souvislosti s tvrzením, podle něhož se Team Relocations aktivně neúčastnila zavádění dotčených protisoutěžních ujednání, je třeba konstatovat, že první důkaz o její účasti na provádění dohody o provizích pochází z roku 1997, zatímco k jednání začalo docházet již v 80. letech. Tato skutečnost je však relevantní jen při otázce, zda určitý podnik zastával vedoucí úlohu nebo úlohu podněcovatele, kterou lze podle odstavce 28 pokynů z roku 2006 považovat za přitěžující okolnost. Naopak skutečnost, že se podnik aktivně neúčastnil zavádění dotčených protisoutěžních ujednání, sama o sobě nepředstavuje polehčující okolnost.

K tvrzené o omezené účasti Team Relocations na protiprávním jednání

- ¹²⁵ Ve druhé řadě je u tvrzení Team Relocations o její velmi omezené účasti na protiprávním jednání nesporné, že se tato žalobkyně nikdy neúčastnila písemných dohod o určování cen, schůzek s protisoutěžním cílem, *ad hoc* stanovování cen pro určité zakázky na stěhování ani ujednání o provizích uzavíraných k zakázkám na stěhování kanceláří. Team Relocations se na předstíraných nabídkách podílela jen v období od února 2002 do září 2003.
- ¹²⁶ Na tomto místě je třeba poukázat na to, že podle třetí odrážky odstavce 29 pokynů z roku 2006 musí dotyčný podnik pro získání nároku na snížení pokuty z důvodu polehčujících okolností „poskytn[ou] důkaz o tom, že jeho účast na protiprávním jednání je podstatně omezená“ a „v důsledku toho proká[ze], že v době, kdy byl stranou protiprávních dohod, se ve skutečnosti vyhýbal jejich provádění a choval se na trhu konkurenčním způsobem“. Tyto podmínky přitom nejsou v projednávaném případě splněny.
- ¹²⁷ Užití pojmu „například“ ovšem naznačuje, že výčet okolností uvedených v odstavci 29 pokynů z roku 2006 není taxativní. Jak již ostatně bylo konstatováno v rámci třetího žalobního důvodu, zvláštní okolnosti daného případu, zejména účast či neúčast podniku na všech skutcích naplňujících znaky protiprávního jednání, musí být zohledněny, ne-li při posuzování závažnosti protiprávního jednání, pak alespoň při upravování základní částky v závislosti na polehčujících a přitěžujících okolnostech. Tato povinnost byla totiž jedním z důvodů, na jejichž základě mohl Soudní dvůr rozhodnout, že pojem „jediné a pokračující protiprávní jednání“ není v rozporu se zásadou, podle níž je odpovědnost za protiprávní jednání porušující právo hospodářské soutěže osobní povahy (rozsudek Komise v. Anic Partecipazioni, uvedený výše v bodě 33, bod 84).

Samotná kritéria uvedená ve třetí odrážce citovaného odstavce 29 nejsou s to takovou možnost zaručit. Je proto třeba posoudit zvláštní okolnosti daného případu.

- 128 V tomto ohledu není sporu o tom, že dotčené protiprávní jednání se v čase postupně vyvíjelo. Písemné dohody byly využívány v první fázi protiprávního jednání od roku 1984 až do začátku devadesátých let, kdy od nich bylo upuštěno. Pro druhou fázi protiprávního jednání je typické využívání předstíraných nabídek a provizí. Procentní podíl hodnoty tržeb, který je třeba podle odstavce 19 pokynů z roku 2006 zohlednit, tudíž v zásadě mohl podléhat postupným změnám. Tato okolnost by mohla odůvodnit i snížení pokuty z důvodu polehčujících okolností.
- 129 Je však třeba konstatovat, že protiprávní jednání, na nichž se podílela Team Relocations, nejsou méně závažná než písemné dohody o určování cen či *ad hoc* stanovování cen pro určité zakázky na stěhování. Předstírané nabídky a provize totiž na rozdíl od toho, co tvrdí Team Relocations, měly na ceny vliv (viz výše bod 44). Za okolností prodávávaného případu je pro posouzení závažnosti protiprávního jednání spíše irelevantní i skutečnost, že se Team Relocations neúčastnila ujednání o provizích uzavíraných k zakázkám na stěhování kanceláří, a její neúčast na mechanismu předstíraných nabídek až do února 2002. Stejně je tomu tak i v případě neúčasti na schůzkách s protisoutěžním cílem, neboť kartelová dohoda fungovala pomocí mechanismů, v jejichž důsledku se takové schůzky staly zbytečnými.
- 130 Z uvedeného plyne, že Komise mohla oprávněně stanovit jednotný koeficient pro celou dobu, kdy trvalo jediné a pokračující protiprávní jednání, a nepovažovat vývoj tohoto protiprávního jednání v čase za polehčující okolnost.

K tvrzení o povolení předmětného jednání

- 131 Ve třetí řadě je v souvislosti s argumentem, podle kterého Komise údajně povolila či doporučovala předstírané nabídky, třeba konstatovat, že poslední odrážka odstavce 29 pokynů z roku 2006 stanoví, že „[lze] snížit základní částku pokuty [...] jestliže proti[soutěžní] jednání bylo povoleno nebo doporučováno veřejnými orgány nebo právními předpisy“.
- 132 Ve spise však není žádný důkaz o tom, že by kdy Komise jakožto orgán povolila, doporučovala nebo si vyžádala předstírané nabídky. Komise vskutku neměla žádný zájem podporovat či tolerovat mechanismus předstíraných nabídek, který zasahoval do jejích zájmů. Skutečnost, že někteří zaměstnanci si vyžádali předstírané nabídky na stěhování, které Komise v konečném důsledku hradila, neznamená, že by tento orgán o uvedených praktikách věděl, ani že by se jich účastnil, jelikož je třeba rozlišovat zaměstnance Komise od Komise jakožto orgánu.
- 133 I za předpokladu, že by si některý zaměstnanec orgánu vyžádal předstírané nabídky, Team Relocations musela vědět, že taková žádost nemohla být podána jménem orgánu nebo na jeho podnět, neboť jde zjevně proti jeho finančním zájmům. Účelem požadavku na předložení dvou nebo tří cenových nabídek je totiž zajistit soutěž alespoň na minimální úrovni a zabránit možnosti, aby jedna stěhovací společnost sama jednostranně určovala cenu stěhování.
- 134 Navíc pouhá vědomost o protisoutěžním jednání neznamená, že by Komise toto jednání implicitně „povol[ila] nebo doporuč[ovala]“ ve smyslu poslední odrážky odstavce 29 pokynů z roku 2006. Údajnou nečinnost nelze stavět na roveň pozitivnímu úkonu, jakým je například povolení či doporučování.

- 135 Každopádně je třeba konstatovat, že argumenty Team Relocations se vztahují jen na předstírané nabídky. Předstírané nabídky přitom představují jen jeden z prvků jediného a pokračujícího protiprávního jednání. Uváděné argumenty nemohou v žádném případě ospravedlnit vyplácení provizí.
- 136 Uvedené argumenty, potažmo šestý žalobní důvod v plném rozsahu, je proto třeba zamítnout.

7. K sedmému žalobnímu důvodu Team Relocations a prvnímu žalobnímu důvodu skupiny Amertranseuro, vycházejícímu z nepřičitatelnosti protiprávních jednání, jichž se dopustila Team Relocations, vůči společnosti Amertranseuro

- 137 Podstatou sedmého žalobního důvodu Team Relocations je tvrzení, že Komise neměla pro účely stanovení 10 % horní hranice podle čl. 23 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 1/2003 právo zohlednit obrat Amertranseuro, neboť posledně uvedená společnost o protisoutěžním jednání své dceřiné společnosti nevěděla. Skupina Amertranseuro v obecnější rovině namítá, že jí nelze přičítat protiprávní jednání, jichž se dopustila Team Relocations.

Argumenty účastnic řízení

- 138 Team Relocations tvrdí, že je jedinou právnickou osobou, kterou lze činit odpovědnou za jednání některých jejích zaměstnanců. Výše pokuty však přesahuje 60 % jejího celkového obratu. Za tato jednání nemůže odpovídat ani Amertranseuro, ani Trans Euro, ani Team Relocations Ltd. Její mateřské společnosti nikdy nevěděly o příležitostných

dohodách o provizích a o předstíraných nabídkách a nemohly mít ani podezření, že by k nim docházelo. Pro případ, že by Tribunál dospěl k závěru, že Komise částečně přičetla mateřským společnostem Team Relocations protiprávní jednání, jehož se následně uvedená společnost dopustila, oprávněně, tato žalobkyně tvrdí, že s ohledem na zvláštní okolnosti daného případu je i tak stanovení 10% horní hranice z konsolidovaného obratu Amertranseuro v rozporu se zásadou proporcionality.

- ¹³⁹ Skupina Amertranseuro zaprvé poznamenává, že Komise odůvodnila solidární odpovědnost žalobkyň tím, že všechny tři mateřské společnosti mohly rozhodujícím způsobem ovlivňovat obchodní politiku Team Relocations. Soudní dvůr i Tribunál ovšem rozsah pravomoci vykonávat rozhodující vliv často popisují mnohem restriktivněji než Komise v bodě 394 odůvodnění Rozhodnutí.
- ¹⁴⁰ Skupina Amertranseuro zadruhé poukazuje na to, že příliš úzké vymezení pojmu „pravomoc mateřských společností rozhodujícím způsobem ovlivňovat své dceřiné společnosti“ vede k téměř nevyvratitelné domněnce odpovědnosti. Jejich odpovědnost se tak *de facto* stává objektivní odpovědností (strict liability). Této odpovědnosti se mohou zprostit jen čistě finanční investoři, kteří nemají žádný zájem na určování strategického chování společností, do kterých investovali.
- ¹⁴¹ Zatřetí má skupina Amertranseuro za to, že Team Relocations byla řízena zcela samostatně a žádná ze tří mateřských společností o dotčeném jednání nevěděla. Nemohly proto porušit svou povinnost řádné péče.

¹⁴² Začtvrté skupina Amertranseuro Komisi vytýká, že v případě odpovědnosti mateřských společností postupovala v dané věci „asymetricky“. V období do 8. září 2000 vyvodila odpovědnost dvou prostřednických mateřských společností Team Relocations (a sice Team Relocations Ltd a Trans Euro), ale nikoli odpovědnost pana E., konečného vlastníka stojícího v čele této skupiny. Naproti tomu Komise v období po 8. září 2000 označila za odpovědné nejen uvedené dvě prostřednické mateřské společnosti, ale i společnost Amertranseuro coby nového vlastníka společnosti Trans Euro. Vzhledem k tomu, že Amertranseuro vlastní veškerý kapitál obou prostřednických mateřských společností, znamená to podle ní, že její akcionáři jsou *de facto* odpovědní za protiprávní jednání v celém rozsahu.

¹⁴³ Komise s uvedenými argumenty nesouhlasí.

Závěry Tribunálu

¹⁴⁴ V rámci tohoto žalobního důvodu Team Relocations tvrdí, že Komise tím, že jí uložila pokutu, jejíž výše přesahuje 10 % jejího obratu, porušila článek 23 nařízení č. 1/2003 (první část) a zásadu proporcionality (druhá část). Vzhledem k tomu, že opodstatněnost první části závisí na tom, zda pro účely stanovení 10 % horní hranice podle čl. 23 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 1/2003 lze zohlednit obrat Amertranseuro, je třeba se touto výtkou a prvním žalobním důvodem skupiny Amertranseuro vycházejícím z nemožnosti přičítat členům skupiny Amertranseuro protiprávní jednání, jichž se opustila Team Relocations, zabývat společně.

K přiřítání protiprávních jednání, jichž se dopustila Team Relocations, členům skupiny Amertranseuro

- ¹⁴⁵ Unijní právo hospodářské soutěže uznává, že jednotlivé společnosti náležející do téže skupiny tvoří jednu hospodářskou entitu, a tedy podnik ve smyslu článků 81 ES a 82 ES, jestliže dotčené společnosti neurčují své jednání na trhu samostatně (rozsudek Soudního dvora ze dne 14. července 1972, Imperial Chemical Industries v. Komise, 48/69, Recueil, s. 619, body 132 a 133, a rozsudek Tribunálu ze dne 30. září 2003, Michelin v. Komise, T-203/01, Recueil, s. II-4071, bod 290). Protisoutěžní jednání podniku tedy lze přiřít jinému podniku, jestliže první podnik neurčoval své jednání na trhu samostatně, ale v zásadě uplatňoval pokyny vydané posledně uvedeným podnikem, zejména s ohledem na hospodářské a právní vazby, které je spojují (rozsudek Soudního dvora ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 117).
- ¹⁴⁶ Vystává tedy otázka, kdy určitý podnik neurčuje své jednání na trhu samostatně, ale v zásadě uplatňuje pokyny vydané jeho mateřskou společností.
- ¹⁴⁷ Z judikatury plyne, že musí být splněny dvě kumulativní podmínky: jednak musí být mateřská společnost schopna mít rozhodující vliv na svou dceřinou společnost, a dále musí tento vliv skutečně vykonávat (rozsudek Imperial Chemical Industries v. Komise, uvedený výše v bodě 147, bod 137).
- ¹⁴⁸ V případě první podmínky není pochyb o tom, že mateřská společnost je schopna mít rozhodující vliv na svou dceřinou společnost, jestliže vlastní – jako v projednávaném případě Amertranseuro – 100 % jejího kapitálu, ať už prostřednictvím přímé účasti nebo nepřímo prostřednictvím svých podílů v jiných společnostech.

- 149 Ohledně důkazních požadavků, které je třeba vyžadovat ohledně skutečného uplatňování rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na její dceřinou společnost, mají žalobkyně za to, že přičtení odpovědnosti mateřské společnosti za protiprávní jednání přichází v úvahu pouze v případě, že mateřská společnost kromě toho, že vlastnila veškerý kapitál, věděla o sankcionovaném jednání nebo porušila svou povinnost řádné péče.
- 150 Komise se v bodě 386 odůvodnění Rozhodnutí opírá o judikaturu, podle níž ve zvláštním případě, kdy mateřská společnost vlastní veškerý kapitál své dceřiné společnosti, která se dopustila protiprávního jednání, jako je tomu v projednávané věci, existuje vyvratitelná domněnka, že mateřská společnost skutečně vykonává rozhodující vliv na obchodní politiku své dceřiné společnosti (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 25. října 1983, AEG-Telefunken v. Komise, 107/82, Recueil, s. 3151, bod 50, a ze dne 16. listopadu 2000, Stora Kopparbergs Bergslags v. Komise, C-286/98 P, Recueil, s. I-9925, bod 29, a rozsudky Tribunálu ze dne 20. dubna 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Recueil, s. II-931, body 961 a 984, a ze dne 12. prosince 2007, Akzo Nobel a další v. Komise, T-112/05, Sb. rozh. s. II-5049, bod 62).
- 151 Soudní dvůr tuto judikaturu potvrdil v rozsudku ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise (C-97/08 P, Sb. rozh. s. I-8237). V něm především uvedl, že ačkoli je pravda, že v bodech 28 a 29 rozsudku Stora Kopparbergs Bergslags v. Komise, uvedeného výše v bodě 150, uvedl kromě vlastnictví 100% kapitálu dceřiné společnosti další okolnosti, například nezpochybnění vlivu vykonávaného mateřskou společností na obchodní politiku její dceřiné společnosti a společné zastoupení obou společností v průběhu správního řízení, nemění to nic na tom, že takové okolnosti byly uvedeny pouze s cílem popsat souhrn skutečností, na kterých Tribunál založil své úvahy, a nikoli za účelem podmínit použití výše uvedené domněnky předložením dalších nepřímých důkazů o skutečném vykonání vlivu mateřské společnosti (bod 62 rozsudku).

152 V projednávaném případě se žalobkyním nepodařilo vyvrátit domněnku výkonu rozhodujícího vlivu, jelikož jejich argumentace vychází z politických úvah a je založena čistě na tvrzeních, jako například že Team Relocations je řízena samostatně. Z bodů 490 a 491 odůvodnění Rozhodnutí každopádně plyne, že Komise za účelem přiřčení odpovědnosti za účast Team Relocations na kartelové dohodě společnosti Amertranseuro nevycházela výlučně z nepopíraného vlastnictví veškerého kapitálu Team Relocations společností Amertranseuro, ale i z dalších skutkových okolností prokazujících, že Amertranseuro vykonávala rozhodující vliv na obchodní politiku Team Relocations.

153 Konkrétně uvedla, že od roku 1994 do září 2001 se každý měsíc konaly schůzky vedení Team Relocations s představiteli Trans Euro odpovědnými za provozní a finanční řízení belgické dceřiné společnosti a s tehdejším vlastníkem skupiny Trans Euro, který byl pověřen řízením skupiny a nesl obecnou odpovědnost za belgickou dceřinou společnost. Od 6. září 2001 do září 2003 se konaly i neformální schůzky Team Relocations s představitel Amertranseuro, který byl pověřen řízením skupiny a nesl obecnou odpovědnost za belgickou dceřinou společnost. Komise také konstatovala, že Team Relocations musela předkládat různé zprávy, zejména roční uzávěrky provozních účtů společnosti Team Relocations Ltd v období od 1. ledna 1994 do 7. září 2000 a společnosti Amertranseuro v období od 8. září 2000, tedy v době, kdy se podílela na protiprávním jednání.

154 Za těchto okolností mohla Komise oprávněně přiřítat protiprávní jednání, jichž se dopustila Team Relocations, společnosti Amertranseuro, jelikož žalobkyně tvořily jednu hospodářskou entitu, a tedy podnik ve smyslu práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže. Obrat Amertranseuro tudíž lze zohlednit pro účely stanovení 10 % horní hranice podle čl. 23 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 1/2003. Výtky související s tímto zohledněním je proto třeba zamítnout.

K tvrzení o „asymetrickém“ postupu Komise

- 155 Skupina Amertranseuro Komisi vytýká, že postupovala „asymetricky“, když vyvodila odpovědnost společnosti Amertranseuro od data, kdy nabyla skupinu Trans Euro, tedy od 8. září 2000, ale nikoli odpovědnost pana E., předchozího vlastníka skupiny Trans Euro, v období do 8. září 2000.
- 156 Jelikož skupina Amertranseuro tvrdí, že Komise měla vyvodit odpovědnost za protiprávní jednání také u pana E. až do 7. září 2000, je třeba zdůraznit, že i když tak Komise mohla učinit, nemohou se žalobkyně této skutečnosti dovolávat za účelem prokázání protiprávnosti Rozhodnutí. Z judikatury totiž plyne, že Komise disponuje prostorem pro uvážení, zda rozšíří odpovědnost za protiprávní jednání vedle společnosti, která se přímo dopustila protisoutěžního jednání, i na mateřskou společnost (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 14. prosince 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a další v. Komise, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Sb. rozh. s. II-5169, body 331 a 332). Komise může na základě tohoto prostoru pro uvážení také rozhodnout, že rozhodnutí bude určeno jen stávajícím mateřským společností dotčeného podniku, a nikoli předchozím vlastníkům skupiny.
- 157 Komise ostatně nerozšířila odpovědnost za dotčené protiprávní jednání ani na Zenic International Holdings Ltd, stávající zastřešující společnost žalobkyň. Rozhodnutí proto nelze považovat za „asymetrické“.

- 158 V důsledku toho musí být tato výtka zamítnuta.

K argumentům souvisejícím s druhou částí návrhových žádání skupiny Amertranseuro

- 159 Skupina Amertranseuro v návrhových žádáních uvedených v rámci prvního žalobního důvodu naznačuje, že přestože byla vyvozena odpovědnost Amertranseuro jen do výše 1,3 milion eur, což odráží její odpovědnost trvající po omezenou dobu, tedy od 8. září 2000, ve skutečnosti jakožto vlastnice a akcionářka Trans Euro a Team Relocations Ltd odpovídá za celou výši pokuty.
- 160 Toto tvrzení nemůže zpochybnit legalitu Rozhodnutí, neboť jen popisuje některé důsledky, které z něj plynou pro Amertranseuro. Tuto část návrhových žádání je tudíž třeba zamítnout.

K tvrzení o nepřiměřenosti pokuty

- 161 V souvislosti s druhou částí projednávaného žalobního důvodu Team Relocations postačí odkázat na úvahy vyjádřené výše v bodě 94, podle kterých je použitý koeficient 17 % úměrný skutečné odpovědnosti Team Relocations v rámci protiprávního jednání. Skutečnost, že výše pokuty uložené Team Relocations přesahuje 10% jejího obratu, je irelevantní, neboť tato částka je jednoznačně nižší než 10% obratu skupiny Amertranseuro.
- 162 Z výše uvedeného plyne, že sedmý žalobní důvod Team Relocations a první žalobní důvod skupiny Amertranseuro je třeba zamítnout.

8. *K osmému žalobnímu důvodu Team Relocations a druhému žalobnímu důvodu skupiny Amertranseuro, vycházejícímu z platební neschopnosti žalobkyně a ze zneužití pravomoci*

Argumenty účastnic řízení

- 163 Team Relocations uvádí, že z její prozatímní účetní závěrky za hospodářský rok končící dne 30. září 2007 vyplývá, že výše jejího vlastního kapitálu s vyloučením všech pokut, jež by musela Komisi uhradit, je záporná, že za daný hospodářský rok vykazuje ztrátu ve výši 363 432 eur a že její peněžní tok byl v záporných číslech. Aktiva společnosti jsou v plném rozsahu zastavena. Není schopna zajistit další zdroje financování, takže není s to ani uhradit pokutu, kterou jí Komise uložila.
- 164 Podle Team Relocations Komise věděla o nejistotě v její finanční situaci, takže se uložením pokuty ve výši, kterou žalobkyně zjevně není schopna uhradit a která povede k jejímu odchodu z trhu, dopustila zneužití pravomoci. Komise podle této žalobkyně porušila i zásadu rovného zacházení. V této souvislosti Team Relocations žádá Tribunál, aby snížil pokutu o částku, která odpovídá týmž zásadám, které Komise uplatnila vůči Interdean, a navrhuje, aby Tribunál podle článku 58 a 65 jednacího řádu uložil Komisi povinnost odtajnit faktory, které zohlednila při snížení pokuty společnosti Interdean o 70 %.
- 165 Skupina Amertranseuro tvrdí, že pokuta uložená společnosti Team Relocations, která představuje téměř dvě třetiny jejího obratu dosaženého v roce 2006 a blíží se absolutní 10 % hranici stanovené v nařízení č. 1/2003, je zcela nepřiměřená. Podle konsolidované účetní závěrky společnosti Amertranseuro ke dni 30. září 2006 dosahovalo celkové zadlužení skupiny 35 milionů liber šterlinků (GBP). Amertranseuro mimoto vykázala

ztrátu u běžných činností po zdanění, její čistá hmotná aktiva jsou záporná a veškerá její aktiva jsou v plném rozsahu zastavena. Skupina tudíž není schopna uhradit pokutu ve výši 3,49 milionů eur ani získat bankovní záruku k její pozdější úhradě.

- 166 Skupina Amertranseuro ohledně nutnosti podat žádost o použití odstavce 35 pokynů z roku 2006 v replice dodává, že Komise by měla znovu postupovat jako podle pokynů z roku 1998 a platební neschopnost i bez návrhu považovat za důvod ke snížení pokuty, jak činila v minulosti. Trvá i na tom, že finanční zdraví skupiny se v průběhu hospodářského roku končícího dne 30. září 2007 dále zhoršilo.
- 167 Komise tyto argumenty vyvrací.

Závěry Tribunálu

- 168 V rámci posledního žalobního důvodu žalobkyně namítají, že se Komise tím, že jim uložila pokutu přesahující jejich platební schopnosti, dopustila zneužití pravomoci a porušila odstavec 35 pokynů z roku 2006 i zásadu rovného zacházení.
- 169 Stran tvrzení o zneužití pravomoci je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je akt postižen zneužitím pravomoci pouze tehdy, ukáže-li se na základě objektivních, relevantních a shodujících se nepřímých důkazů, že byl přijat za výlučným nebo přinejmenším rozhodujícím účelem dosáhnout jiných cílů, než jsou uváděné cíle,

nebo vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvou pro vyrovnání se s okolnostmi daného případu (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 13. listopadu 1990, Fedesa a další, C-331/88, Recueil, s. I-4023, bod 24 a citovaná judikatura).

170 V projednávaném případě však žalobkyně netvrdí, že by jim Komise uložila pokutu za účelem dosáhnout jiných cílů, než jsou uváděné cíle, tedy uplatňovat právo Společenství v oblasti hospodářské soutěže, anebo za účelem vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvou. Rozhodnutí tudíž není stíženo zneužitím pravomoci.

171 Pokud jde o snížení pokuty podle odstavce 35 pokynů z roku 2006, je třeba poukázat na to, že takové snížení je podmíněno splněním tří kumulativních podmínek, a to:

- podáním žádosti v průběhu správního řízení;
- existencí zvláštní hospodářsko-společenské situace;
- platební neschopností podniku; tento podnik přitom musí předložit objektivní důkazy o tom, že uložení pokuty by nezvratně ohrozilo jeho ekonomickou životaschopnost a vedlo by ke ztrátě veškeré hodnoty jeho majetku.

172 Zde je třeba konstatovat, že nejméně dvě ze tří kumulativních podmínek nejsou splněny. Zaprvé, žalobkyně na rozdíl od dalších dotčených podniků nepodaly v průběhu správního řízení žádnou žádost o snížení pokuty z důvodu své platební neschopnosti, přestože pokyny z roku 2006 stanoví, že o ně musí být požádáno. V této souvislosti je argument založený na skutečnosti, že podle pokynů z roku 1998 mohla Komise

považovat platební neschopnost za důvod pro snížení pokuty i bez návrhu, irrelevantní, neboť nemůže být základem pro tvrzení o porušení pokynů z roku 2006. Jestliže je tento argument uváděn na podporu tvrzení, že Komise měla bez ohledu na odstavec 35 pokynů z roku 2006 povinnost zabývat se platební schopností dotčených podniků i bez návrhu, je třeba upozornit, že taková povinnost z judikatury neplyne.

- 173 Dopisem došlým soudní kanceláři dne 6. srpna 2010 požádala Team Relocations o znovuotevření ústní části řízení z toho důvodu, že Komise změnila svou praxi týkající se nezbytnosti podat žádost podle odstavce 35 pokynů z roku 2006 v průběhu správního řízení. Tato žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 23. září 2010, jelikož na rozdíl od toho, co tvrdí tato žalobkyně, byly žádosti v jí uváděných věcech podány ještě v průběhu správního řízení. Ačkoli z jednoho novinového článku plyne, že Komise „má v úmyslu formálně změnit své pokyny“, aby mohla zohledňovat vývoj, k němuž dochází po přijetí rozhodnutí, je třeba konstatovat, že taková změna doposud nebyla přijata. Ani změna výkladu pokynů z roku 2006 by nemohla způsobit protiprávnost rozhodnutí přijatého před touto změnou.
- 174 Žalobkyně zadruhé nezpochybnily konstatování Komise v bodě 651 odůvodnění Rozhodnutí, že „zvláštní hospodářsko-společenská situace“ ve smyslu odstavce 35 pokynů z roku 2006 v daném případě nenastala.
- 175 Za těchto okolností, aniž je třeba se zabývat otázkou, zda je v projednávaném případě splněna třetí podmínka, tedy údajná platební neschopnost žalobkyň, Komise oprávněně dospěla k závěru, že podmínky k použití odstavce 35 pokynů z roku 2006 nebyly splněny.

- 176 Stran výtky vycházející z porušení zásady rovného zacházení postačí konstatovat, že žalobkyně na rozdíl od společnosti Interdean nevznesly otázku své platební schopnosti ve fázi správního řízení a že nepodaly žádnou žádost o to, aby jim z tohoto důvodu byla uložena pokuta snížena. Jejich situace tak není srovnatelná se situací společnosti Interdean. V této souvislosti je namístě podotknout, že podání žádosti o snížení pokuty není pouhým formálním požadavkem, nýbrž požadavkem, bez kterého vůbec nelze náležitě posoudit ekonomickou situaci, neboť Komisi v takovém případě chybí relevantní informace, například interní údaje dotyčného podniku, na jejichž základě by mohla posoudit jeho ekonomickou životaschopnost.
- 177 Poslední žalobní důvod žalobkyň i žádost Team Relocations, aby Komisi byla uložena povinnost odtajnit faktory, které zohlednila při snížení pokuty společnosti Interdean o 70 %, je tudíž třeba zamítnout.
- 178 Jelikož byly zamítnuty všechny žalobní důvody žalobkyň, je žalobu třeba zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

- 179 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloby se zamítají.**

- 2) **Společnostem Team Relocations NV, Amertranseuro International Holdings Ltd, Trans Euro Ltd a Team Relocations Ltd se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Papasavvas

Wahl

Dittrich

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 16. června 2011.

Podpisy.

Obsah

Skutkový stav.....	II - 3579
1. Předmět sporu.....	II - 3579
2. Žalobkyně.....	II - 3580
3. Správní řízení.....	II - 3580
4. Rozhodnutí.....	II - 3581
Řízení a návrhová žádání účastníků řízení	II - 3585
Právní otázky.....	II - 3587
1. K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Team Relocations se nepodílela na jediném a pokračujícím protiprávním jednání popsaném v Rozhodnutí ...	II - 3588
Argumenty účastnic řízení	II - 3588
Závěry Tribunálu.....	II - 3589
K pojmu „jediné a pokračující protiprávní jednání“.....	II - 3590
Ke kvalifikaci dotčeného protiprávního jednání.....	II - 3591
– K existenci globálního plánu sledujícího společný cíl	II - 3591
– K úmyslu Team Relocations podílet se na globálním plánu	II - 3594
– K vědomosti Team Relocations o protiprávních jednáních.....	II - 3595
2. K druhému žalobnímu důvodu, týkajícímu se výpočtu hodnoty tržeb Team Relocations.....	II - 3596

Argumenty účastnic řízení	II - 3596
Závěry Tribunálu	II - 3597
K příslušné hodnotě tržeb	II - 3597
K zakázkám na stěhování hrazeným soukromými osobami	II - 3600
3. K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že na hodnotu tržeb dosažených společností Team Relocations byl pro účely stanovení základní částky její pokuty použit koeficient o hodnotě 17 %	II - 3602
Argumenty účastnic řízení	II - 3602
Závěry Tribunálu	II - 3604
K povinnosti stanovit základní částku pokuty v závislosti na individuální úloze společnosti Team Relocations	II - 3604
K tvrzení o porušení zásady proporcionality	II - 3609
K tvrzení o nedostatku odůvodnění	II - 3609
4. Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že násobení částky stanovené v závislosti na hodnotě tržeb počtem let účasti na protiprávním jednání není opodstatněné	II - 3612
Argumenty účastnic řízení	II - 3612
Závěry Tribunálu	II - 3613
5. K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neopodstatněnosti zvýšení pokuty o dodatečnou částku	II - 3614
Argumenty účastnic řízení	II - 3615
Závěry Tribunálu	II - 3615
6. K šestému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z existence polehčující okolnosti	II - 3617
Argumenty účastnic řízení	II - 3617
Závěry Tribunálu	II - 3618

K účasti na zavádění protisoutěžních ujednání	II - 3618
K tvrzené o omezené účasti Team Relocations na protiprávním jednání	II - 3619
K tvrzení o povolení předmětného jednání	II - 3621
7. K sedmému žalobnímu důvodu Team Relocations a prvnímu žalobnímu důvodu skupiny Amertranseuro, vycházejícímu z nepříčitelnosti protiprávních jednání, jichž se dopustila Team Relocations, společnosti Amertranseuro	II - 3622
Argumenty účastnic řízení	II - 3622
Závěry Tribunálu	II - 3624
K přičítání protiprávních jednání, jichž se dopustila Team Relocations, členům skupiny Amertranseuro	II - 3625
K tvrzení o „asymetrickém“ postupu Komise	II - 3628
K argumentům souvisejícím s druhou částí návrhových žádání skupiny Amertranseuro	II - 3629
K tvrzení o nepřiměřenosti pokuty	II - 3629
8. K osmému žalobnímu důvodu Team Relocations a druhému žalobnímu důvodu skupiny Amertranseuro, vycházejícímu z platební neschopnosti žalobkyň a ze zneužití pravomoci	II - 3630
Argumenty účastnic řízení	II - 3630
Závěry Tribunálu	II - 3631
K nákladům řízení	II - 3634